

Nro 43.

A¹ FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Májusnak 30 dik napján 1794.
efszendáben.*

Nagy Britannia.

Két nevezetes dolog fordult elő *Aprilisnek* utólsó napján tartatott parlamentális gyűlésben, 's mind a' kettő nagy lármát okozott a' ministerialis, és antiministerialis tagok közt. Az első a' természettel, és emberiség jussával ellenkező emberrel való kereskedést tárgyázta, mellynek még most is több pártfogói találtattak mind a' felső, mind az alsó parlamentomban, mint ellenkezői. Az utólsóbbak hathatos okokkal sürgették annak el töröltetését, meg mutatták azt, hogy nem illik eggy meg világosodott nemzethez ember felebaráttjával, mint a' vásárta hajtott bde-

mokkal kereskedni; meg mutatták, hogy valameddig ez a természeti törvénnyel ellenkező kereskedés el nem töröltetik, addig semmi reménység nem lehet a Frantziáktól el foglaltatott Amerikai szigeteknek állandó meg tartásához; meg mutatták, hogy végtére is ezek az örökös raboskodó szolgálatra sententziáztatott emberek fogják a Britanniai birodalomnak erős oszlopait meggyengíteni, sőt öszvé is törni; meg mutatták, hogy lehetetlen az illy örökös szolgálatra taszított bődögtalan emberek, és azoknak uraik közt állandó égyességnek lenni s. a. t. Ellenben az ezen szokásbeli kereskedésnek pártfogói azzal állottak elő, hogy az egynéhány milliomot takarít bé mind a kereskedőknek erfényébe, mind a Statusnak kintstárába; hogy annak el töröltetésével Britanniának virágzó állapattya is hanyatlani fogna; sőt némellyek, nevezetesen Lord *Abingdon* azt gördítette amazoknak szemek eleibe, hogy égyedül a Jakobinusi indulattal bírók, 's azoknak principiumaikat terjeszteni kívánók sürgetik annak végső el töröltetését. És így a' hofzfas vetélkedésnek csak a' leve a' következése, hogy az Afrikai bődögtalan Izeretsenekkel való kereskedés tovább is fenn maradjon.

Az azon gyűllésben elő fordúlt második dolog vala a' Prussziai seregeknek Anglus zsöldba lett felvételék. Lord *Grenville* a' külső dolgokat kormányozó Státus titoknok hozta azt elő a' feiső Parlamentomban, azzal biztatván a' tagokat, hogy azon tractának felettébb hasznos következései lesznek N. Britanniára nézve. Igaz ugyan, *úgymond Lord Grenville*, hogy Anglia mindenkor erősebb volt Frantzia Országnál a' tengeren, 's hatalmasabb leszen ennekutánna is; hanem népeségére, fekvésére, földi productumaira, 's hamis politicájára nézve előbb való volt még eddig Frantzia Ország Angliánál, következésképen mindenkor több fegyveres embert állithatott ki a' szárazon mint egész Britannia. Minthogy pedig eleitől fogva a' volt az Angliai ministeriumnak a'

principiuma, hogy hasznosabb dolog legyen hadakozásnak idején idegen-nemzetbeli seregeket zsóldjába venni, mint az országnak hasznos lakosait vesztegetni, mint a' földmiveseknek, 's manufacturistáknak számát kissebiteni; nem hiszi, hogy tsak egy is találtatna a' felső parlamentomnak tagjai közt, a' ki ezen Berlini udvarral szerzett eggyeséget ótsárolhatná, a' ki a' Prussziai fegyverben gyakoroltatott, 's abban neveltetett seregeknek zsóldba lett vételeket a' mostani veszedelmes háborúban ellenzené. — Az illyetén rendkívül való háború, rendkívül való eszközöket is kíván, anynyival inkább, mivel annak ki menetelétől függene nemtsak Britannia, hanem más jó rendű társaságok' constitutiójának állandósága is.

Az alsó Parlamentomban fontos beszédet tartott *Pith* minister ezen traktáról, ennek valóságáról, okairól, eszközeiről, hasznáról, 's egyéb környülállásairól. Nemtsak politicum, hanem oeconomicum principiumokból, avagy kútfejekből is meg mutatta azt, hogy sokkal hasznosabb volt a' jelen való veszedelmes háborúban idegen, 's nevezetesen Prusszus seregeket zsóldba venni, mint a' hazát meg erőltetni, 's fogyasztani. Meg mutatta, hogy a' *Berlini* udvarnak helyes okai vóltanak a' hadakozásnak maga részéről való félbe szakasztására, és a' pénzbeli segítségnek kívánására. Koránt sem lehet, *úgymond*, Prussziának jövedelmét Angliának gazdagságával, kiváltképen most, minekutánna Frantzia Ország arany 's ezüst termő bányáit, Amérikanak gazdag szigetait icllök el nyertük, egybe hasonlítani. Prussziának elegendő jövedelme és kintse vagy on belső dolgainak folytatására, de nintsen számos hadi seregeinek idegen földön felettébb nagy költséggel való tartására. — végtére ennek is olly gonofzi okozhatna a' pénznek szüksége, mint a' minémüt okozott Frantzia Országnak, és a' minémünek el távoztatása végett fegyvert fogtanak az Európai fejedelmek. De bátor akárminémű okra nézve gondolkozzon ekként a' Prussziai ud-

var, az okos politikának regulái mindazáltal azt kívánják, hogy mi a' fel tett fontos tzelnek szerep-
 tsés elérésére, lehetőképen iparkodjunk a' Prusz-
 ziai seregeknek meg tartatásokban. Egy Brit-
 tus katonának tsupán verbuáltatása 15 font ster-
 lingre megyen; égy Angliai zsoldba vétetett *Casse-
 li* és *Darmstadt* katonának 20, égy *Hannoveranus-
 nak* pedig 23 font sterlinget kell elztendeig fizet-
 nünk, holott sem az elsőbkek, sem az utólsób-
 bak nintsenek olly jó vitézek mint a' Prusszusok,
 nem is lehet amazoktól sem reménylenünk, sem
 várnunk annyit mint ezektől, kik közül egy lo-
 vasra elztendönként 19 font sterling, és 4 silling,
 égy gyalog emberre pedig 16 font sterling, és 10
 silling esik. Gondoljátok meg, hogy 62 ezer
 Prusszus áll ki mellettünk a' *Márs* mezejére, olyan
 vitézek, a' kik régtől fogva győzdelmi borostyán
 ágakat hordanak fejeiken; gondoljátok meg,
 melly nagy hasznára lehetnek ezek hazánknak,
 önnön magatok meg fogjátok esmérni és vallani,
 hogy ennél szarentséesebb tractára soha sem lé-
 pett Anglia.

Imitt amott N. Britanniában is találtatnak
 Jakóbinusi indúlatú emberek, a' kik alattomban
 terjeszteni kívánják a' nép közt a' Fr. constitu-
 tiót. Leg közelebb két illyen gondolkozású em-
 ber fogattatott meg, égyik *Jakson* Anglus minis-
 ter *Dublinban*, Hyberniának fő városában; má-
 sik égy *Stone* nevű Londoni gazdag szénnel ke-
 reskedő, kinek testvér öitse *Párisban* lakik. Ez
 azt mondotta *Pith* minister előtt, hogy jól ma-
 gára vigyázzon a' *Yorki* hertzeg, másként ő is
 úgy fog járni, mint *O Hara* Anglus Generál, a'
 kit t. i. múlt elztendőben el fogtak a' nadrágtá-
 lan vitézek. — *Májusnak* 12 dikén *Adams* a'
 constitutionalis, és *Hardy* a' levelező társaságnak
 titoknokjai is el fogattattak, és a' titkos tanács-
 nak tagjai által kemény kérdőre vétettek. Az
 említett társaságoknak írásaik is el petséltettek.
*Hardy*nak házánál két zsák irás találtatott el rej-
 tetve, mellyek égyenesen, a' izabadság, és

égyenlőség tudományának ki terjesztésére töreköztek. Ezen dolognak szoros meg vizsgálását különösen ajánlotta a' felső parlamentomnak a' királyi felség, hozzá tévén azt is, hogy keresne utat és módot ezen gonofz mótelynek ki irtására.

Lengyel Ország.

Soha sem tapasztaltatott a' Lengyelekben olly nagy patriotismus mint most, hazájoknak védelmezésére, 's el nyomattatott nemzeti szabadságoknak vissza szerzésére. *Májusnak* 5 dik napján költ *Warsóviai* levelek beszéllek, hogy mint a' szorgalmatos hangyák, úgy sűrűnek forognak azon városnak és redutáknak készítésében. És nemcsak a' köz nép, hanem még a' leg nagyobb mágnások püspökök, nemesek, papok, barátok, kalmárok, ifjak, vének, dámák és hajadonok is, fejszét, ásót, kapát, kosárat vesznek kezeikbe, 's reggeltől fogva setét estig dolgoznak a' városnak erősítésében. Sőt a' mi több önnön maga a' király minden nap ki szokott oda lovagolni, vagy lábón ki menni a' munkásoknak biztatásokra. — Ugyan ezea *Warsóviai* levelek beszéllek azt is, hogy az Orosz követ palotájában el foglaltatott archivumban találtattanak ollyatén irások, melylyekből sokat lehetett ki tanulni.

Lythvániában is meg lehetösen terjed az insurrectió, a' miólta annak nevezetesebb városai *Wilna*, *Grodno*, és *Brszo* Warsóviának nyomdokait követvén, rész szerént meg öldösték, és el fogdosták, rész szerént pedig ki kergették az ott volt Orosz seregeket. — *Wilnában* magában két Orosz regiment feküdt *Arsenief* Generál kormánya alatt. Régtől fogva el töltek az ellenek való bosszúsággal a' lakosok, leg inkább azért, hogy két ezer hajadonokat vitetett el az Orosz Császárné *Asiai* pulzta tartományainak népesítésére. Ez a' titkos gyűlölség naponként mind inkább inkább öregbedvén *April.* 22-ik napját követett éjjel lán-

got vetett, mellyre a' *Lythvániai* Feldmarsalnak és a' *Wilnai* hadi előülőjének *Kossakovskinak* sok Lengyel tiszteknek meg fogattatásokra ki adott parancsolattya szolgáltatott alkalmatosságot. Ezek között való volt az *Ingenieur corpusnak* Obestere *Jasinski*, a' ki több békételen tiszttársaival öszve beszélvén el készítette az Orosz seregeknek ki irtására való plánumát, mellyet a' fellyebb említett napot követett éjjel, két szolgálatból el bocsátatott *Lythvániai* pattantyús compániával szerentsésen végbe is vitte. Ezek éjszaka után egy óraker öszve gyűlvén, egy ágyú szólásra, mind a' fő piatzon vigyázó őr-állókat, mind az *Arsenief* Generál strázsáit meg támadták, le vagdalták, el fogdosták, fegyvereiktől meg fosztották. Fogságra vitettek *Arsenief* Generál, *Jazikow* Obester, *Rebeck* Obristlájtinánt, 5 fő Strázsamester, 1 platz-májor, 4 kapitány, 11 fő hadnagy, 8 all-hadnagy, 1 adjutáns, 12 zászló-tartó, 2 seborvos, 1 táborigyász, 1 furir, 964 all tisztt és köz ember. A' Lengyelek közül 1 ember esett el, 's egynéhány kapott sebet. — A' külső városban feküdt Oroszok halván a' városbeli lármát, nem mérészlettek tovább ottan maradni, hanem tüzet vetvén a' házakba, *Grodno* felé vették úttycokat, 's valamerre fordultak, mindenütt fel égették a' falukat. — *April*. 23 dikán öszve gyűlvén a' *Wilnai* lakosok a' fő piatzra, egyenlő szívvvel és akarattal bé vették a' *Krakóviai* insurrectionalis actákat, mellyek szerént minden *Lythvániai* Palatinátusságokhoz és kerületekhez invitáló levelek küldettek, a' régi kormányszék el töröltetett, 's új állitatott fel helyére, e' mellett egy revolutionalis itilő szék rendeltetett, melly leg elsőben is *Kossakovskit* *Lythvánia* nagy vezérét sententziáztatta halálra, 's akasztatta fel *April*. 26 ik napján. — Ugyan azon nap 's azon éjjel ütött ki *Grodno*ban és *Brzschben* az insurrectionis, az elsőbb városban 2000 Oroszok estenek fogságba, 64 ágyú, és egynéhány magazinumok foglaltattak el a' *Lythvániai* insurgensek által.

Úgy hallatik, hogy a' Törökök nyilván még eddig ugyan semmit nem miveltek, de titkon erős hadi készüléteket tesznek, Moldvában, és Bulgáriában sok tábori eleség gyűjtetik öfzve, és hogy a' *Kapután Basa* is (így nevezetik a' Török Admirai) parantsolatot kapott volna a' Divánról hadakozó hajóinak ki készitelésekre, és a' fekete tengerbe való bé menetelre. Hogyha a' Konstantinápolyban múltott Orosz követhoz mutatott emberségből itiletet lehetne tenni, úgy kellene gondolkodnunk, hogy a' leg szivesebb barátság és égyyetérés uralkodjon a' *Pétersburgi* és *Konstantinápolyi* udvarok közt, és így nem könnyen fogna az utólsóbb az elsőbb ellen fegyvert. Ellenben a' kik a' Török Országi el múlt történeteket olvasták, tapasztalhatták velem égyütt, hogy a' Divánnak politicája, fortélyossága különös, és hogy akkor szokott leg inkább titkos ellenségének hízelkedni, mikor ellene ki akar kelni. Az utólsó Orosz követnek, a' ki múlt *Mártiusnak* 26. ik napján vett bútsút *Konstantinápolyból*, rendkívül való emberséget és tiszteletet mutatott. — flogy el ne felejsük, ezen követnek el menetele után arra határozta meg magát a' fénves Porta, hogy mivel az illy rendkívül való követségek sok költségébe kerülnek a' Császári kints-tárnak, ahoképest ennekutánna semmi ambassadört (így neveztetnek az első rangú követek) el nem fog fogadni, hanem tsak az *envoie*-ket, az az, második rangú követeket, ezeknek is pedig tsak a' kis *Taimt* (így neveztetik ottan a' követeknek naponként járó költségé) melly 250 piasterből álló, fogja rendelni, úti költségékre pedig égyy krajtzárt sem fizet.

Hadi Történetek.

A' múlt szombaton költ udvari különös újság levélben, követezendő hadi történetekről tudósítatunk. *Májusnak* 12. dik napján, jókor reggel égyynéhány ezer gyalogságból és lovasságból ál-

ló Frantzia sereg ment *Femy* felé, melly értésé-
 esvén az ottan őrrön állott *Bellegarde* Cs. K. Ge-
 neral Majornak, a' néki adattatott parancsolat
 szerént, szüntelen való apró fegyver puskázás közt,
 a' többi segítségére küldetett Cs. K. seregekhez
 vonta magát vissza. Az Austriai lovasság egy-
 néhány izben bé vágott az ellenségnek sorjaiba,
 's nem keveset küldött közülök a' más világra,
 A' *Yorki* hertzeg *Tournayból* küldött jelentése sze-
 rént, *Májusnak* 10 dik napját követett éjjel any-
 nyira vissza húzta magát az ellenség az *Espierret*
 hidak előtt volt táborából, hogy a' más nap teg-
 gel portára ki küldetett vitézeink *Dotigniesig*
 égyetlen egy patrióta katonát se láthattak. —
 Ezen jelentésében azt írta a' nevezett hertzeg,
 hogy mihelyt a' kormánya alatt lévő minden se-
 regek őszve gyűlni fognak, mingyárt környülállá-
 sosan meg fogja irni a' *Májusnak* 10 dik napján
 esett tsatákat, és az ellenségen vett diadalmat,
 mellynek hasznos következése ha egyébből nem
 is, leg alább abból ki tétzene, hogy a' győző-
 delmes seregek 14 ágyút nyertenek, és hogy egy
 egész Frantzia colonnet őszve aprítottak lovasaink.
 Gróf *Clerfuit* hadi tár mestertől érkezett jelentés
 szerént *Májusnak* 10-dik napján, viradtakor, meg
 támadván a' Frantzia külső ör-álló seregeket,
 úgy tapasztalta, hogy a' Frantziák által költöz-
 tenek a' *Lisz* nevü folyó vizén. Ahozképest mi-
 gyárt által vitte a' kormánya alatt lévő corpust
 a' *Heule* vizén, és úgy telepítette azt le, hogy
 annak bal szárnya *Heule* nevü helységig, jobb
 szárnya pedig a' *Menini* mezőségen *Rousselaerig*
 nyúlt ki. Noha tudára volt az Gr. *Clerfuitnek*,
 hogy mind *Cortrykban*, mind a' *Lisz* folyó vizén
 túl nagy számmal lett légyen az ellenség: még is
 mindazáltal mind a' belső, mind a' külső városot
 keményen ágyúztatta, sőt a' *Bruggi* külső vá-
 rosra rajta is hajtottak seregei, de tsak ugyan
 el nem érhette fel-tett tzellyát, mind azért, hogy
 sok ágyúi voltak az ellenségnek, mind leg ki-
 vülképen azért, hogy a' város mellett fekvő te-

töröl keményen ágyúztak vitézeinkre. Ezen alkalmatossággal lövetett agyon B. *Wenckheim* F. M. Lajtnánt is, a' ki az előre menő seregnék egy részét vezérli vala. Továbbá arról tett Gr. *Clerfait* jelentést, hogy *Májusnak* 12 dikén két colonne Frantziáság támadta légyen meg ötet éppen akkor, a' midőn *Loudéode* mellett akarta volna seregeit táborba szállítani, még pedig olly nagy erővel, hogy ámbár tellyes bátorsággal védelmeztek légyen is magokat vitéz seregeink, 's egynéhány izben vissza nyomták a' patriótákat: még is mindazáltal végtére is kéntelen volt Gr. *Clerfait* magát vissza vonni, minekutánna mintegy 5000 at közülök a' más világra küldött, 30 nál többet pedig el fogott volna. Részünkről mintegy 200 ember esett el, 's kapott sebet ezen vakmerő tsatában. Eggy más erős Fr. colonne seregeinknek jobb szárnya ellen vette úttját, és azon iparkodott, hogy a' *Brüggi* mezőségről ki nyomván őket mind a' *Lisz* vizétől, mind *Brüggétől*, és *Gentől* el szakaszthassa; ahozképest szükségesnek itilte Gr. *Clerfait*, a' *Yorhi* hertzeggel való communicációjának, avagy égyességének fenn tartására az Anglusokat és Hannoveranusokat *Brügge* és *Ostende* városoknak fedezésekre küldeni, a' kormánya alatt lévő corpust pedig a' *Lisz* vizéhez közelebb vivéo *Ogeghem* mellett táborba szállítani. Az ezen nap esett történetekről bővebb tudósítást várhatunk a' Fels. hadi Cancelláriától.

A' leg értelmesebb és próbáltabb hadi vezérek is meg vallyák azt, hogy régtől fogva nem volt a' jelen való Fr. háborúnál veszedelmesebb és fortélyosabb; nem emlékeznek, hogy valaha valamelly birodalomnak égyik helyből másikba könnyen mozdítható seregei lettenek volna. Ilyen seregei vagynak most a' Frantziáknak, ma itt vagynak, 24 óra el folyása alatt pedig már 20 's több mélyföldnire. E' végre 1000 könnyű 's három ló által könnyen vonatható hosszú sze-

kereket tsináltattak, és a' midőn valamelly for-
 télyt el akarnak követni, avagy a' midőn nagyon
 meg szorúlnak, egy egy szekérre 20 embert ül-
 tetnek fel, 's egyszerezbe 20 ezer embert tétel-
 nek másuvá által. Eppen így volt Flandriának
 napnyúgoti részében a' dolog, nagyon meg szo-
 rittatván *Pichegru* Generál az égyesült seregek
 által, egyszerezben 20 ezer embert parantsolt az
 északi ármádiától magának küldtetni, mellyek
 által nagyon meg erőssítetvén mind *Cortrykot* meg
 tartotta, mind *Gr. Clerfait* hadi seregeit vizsgál-
 nyomta. — Az a' 20 ezer főből álló *Fr. corpus*,
 mellyet a' *Yorke* hertzeg *April.* 26-dik napján ke-
 ménnyen meg vert, két nap alatt a' *Namuri* tar-
 tományban menvén illyen könnyű szekereken,
 nagy félelemben ejtette *Brabantziának*, 's neveze-
 tesen *Charleroinak* és *Brüsszelnek* lakosait.

Ferdinánd fő hertzeg *Austriai Lombárdiának*
 kapitánya, az *Alessandriai* fő kvártélyból *Maj-*
landba lett szerentsés vissza térése után, ollyatén
 jelentést küldött a' hadi Cancelláriához *Májusnak*
 18 dik napján, hogy minekutánna az úgy neve-
 zett *Cemis* hegyet el foglalták volna a' *Frantziák*,
Colli Cs. K. Feld M. Lajtinánt *Madonna del Ol-*
mo alatt *Cuneon* túl szállította az égyesült *Aus-*
triai és *Pedemonti* seregeket táborba, *Zimmer-*
mann *Sárdiniai* Generál *Demonte* alatt telepedett
 le, *Argenteau Cs. K. Generál* Májor pedig a' *Bru-*
nette és *Cuneo* közt lévő térségen ütött sátot.

Frantzia Ország.

A' N. Gyűllésnek azon végzése által, melly
 szerént minden idegen nemzetbeli emberek és ne-
 mesek *Párisból* ki menni parantsoltattak, 15 ezer
 embernél több üzetett onnan ki, úgy annyira,
 hogy 8 napokig éjjel nappal tele vóltanak az út-
 tzák posta és bérbe fogadott kotsikkal és szeke-
 rekkal. Ki vétettek ezen kemény decretom alól

a' múlt században Fr. Országból ki űzetett hugonottáknak maradékaik, és azok az idegenek, a' kik a' Fr. revolutió ellen eleikbe tétetett hitet le nem tették, 's a' miatt kéntelenek vóltak honnyaikból ki költözni. — Madame Gvillotinének szüntelen való foglalatossága vagyon, és allig múlik el egy nap, mellyen több 's kevesebb emberek nékie fel ne áldoztatnának. *Májusnak* 8 ik napján 28 királyi árendások, kik közt 22 nemesek vóltanak, végeztettek ki e' világból, azzal vádoltatván, hogy ök a' királyi háznak barátyai, uzsorások, és a' nemzet zsirján hizott nádályok vóltanak. Minden ingó és ingatlan vagyonaik a' nemzeti cassának hasznára confiscáltak. *Májusnak* 10-dik napján ismét 25 személyek sententziáztattak halálra, többnre mind régi fő nemes familiákból származtak. Ezek közt vólt *Ersébet* hertzeg aszfzony, néhai XVI *Lajos* királynak testvér hűgja, a' ki *Májusnak* 3-ik napján 1764 esztendőben született e' világra. Valamint két testvér bátyjai a' *Provinciai* és *Artésiai* Grófok, úgy ö is ki költözhetett vólna hazájából, de a' királyhoz, 's annak kedveseihez való igaz hivsége és szeretete meg nem engedte a' királyi familiának oda hagyását, és valamint szerentsés állapottyában leg jobb múlató társa vólt annak: úgy szerentsétlen napjaiban is leg jobban vigasztalta, 's halálok után édes anyok vólt a' szerentsétlen királyi árváknak. Midön az öldöklő alkotmányra fel vitetett vólna, ekként szóllott a' néző sokaságnak: *En ugyan ártatlanúl halok meg; de még is esedezni fogok az Isten előtt, hogy engedje meg a' ti bűnötöket, a' kik nem tudjátok, mit miveltek.* Az újjobban el fogattatott és tömlöztre hányatott személyyek közt vagyon *Pache* Páris városának fő polgár-mestere is, feleségével, hűgával és sógorával égyütt.

Spanyól Ország.

A' Spanyol királyné szerentsés születésének, és gyermek ágyból lett fel kelésének alkalmasos-

ságával külömb külömb-féle kégyelmeket osztogatott ki a' király. Nevezetesen 19 személynek III *Károly* király vitézi rendjének nagy keresztét, 68-nak pedig annak kis keresztét ajándékozta. — Az uralkodó királyné rendjébe 26 dámák vétettek bé. Hat személy arany gyapjas vitéznek, 29 pedig Kir. komornyiknak tétettek. *Bervik* herczeg első rangbeli Spanyol Grandes, született *Stollberg* herczeg affzonynak 21 ezteendő égyetlen egy fia, a' múlt hólnapban minden férfi maradék nélkül meg halván, vele égyütt el fogyott *Berwick* Marsalnak, II *Jakab* Angliai király ágyásától született fiának familiája.

Olafz Ország.

Ismét 170 ezer piáster küldetett Spanyol Országból a' Római Statusban lakó és élő Ex-Jesuitáknak számokra. — A' Nápolyi öszve esküttek a' Nápolyi királynét *Mária Károlinát*, és első Nápolyi ministert *Actcont* akarták e' világból ki végezni. — A' Livornói ki kötő helyben múltató Spanyol Escadrén a' *Pármái* herczegnek első születő fiával égyütt; kinek egy Spanyol herczeg affzony rendeltetett feleségül, *Monsiő*, néhai XVI *Lajosnak* öregbik testvére is Spanyol Országba fog utazni. — A' *Génuában* múltató Frantzia residens avagy követ *Tilly* engedelmet kért a' kórmányozó Tanáistól egy 15 ezer emberből álló Frantzia corpusnak *Larona* mellett *Génuától* nem meszse lehető ki szállítására, és a' *Génuai* tartományoknak a' Pedemonti és Austriai seregek ellen való védelmezésére, mellyet jóllehet meg nem fog nyerni, azzal mindazáltal keveset gondolván a' Frantziák, annyi népet fognak a' *Génuai* határookra ki szállítani, a' mennyi tsak nékik tettzeni fog.

Az *Alsó-Austriai* kórmány-szék által következendő rendelés tétetett közönségesse: *Párisban* 42 Bankirok (pénzel-kereskedők) olly projectu-

mot adtak a' köz Jóra ügyelő Deputátzió eleibe, hogy az égyyesült hatalmasságoknak szomszéd tartományaikban venni kellene mindennemű eleséget, 's ezen szándéknak végre hajtására ajánlották, hogy ők a' kül-földieknél szereznek a' köz Jóra ügyelő Deputátzióknak ötven millióra creditumot. Ezen, minden Státusnak, 's külön külön minden hazafinak igen vezzedelmes projectumot a' köz Jóra ügyelő Deputátzió helybe hagyta, a' mint mutatja ezen itt következő tudósítás:

A' Köz-Jóra ügyelő Nemzet-Gyülési Deputátzió' laisttomanak extraktusa, *Essős* hólnapnak 28 dik napján, az egy, és meg oszolhatatlan Közönséges Társaságnak második elztondejében. — Meg hallván a' köz Jóra ügyelő Deputátzió, az eleség' bé szerzésére rendeltetett Commissiónak az iránt való jelentését, mitsoda úton módon kellene az eleségnek bé hordását, 's a' szükségtelen portékáknak ki vitelét siettetni; mint kellene azon alkalmatlanságoknak eleit venni, mellyek a' pénz szállításnak késedelmes és nehéz vóltából származhatnak; és a' bé szállítandó szükséges dolgokkal egyarányúságban lejendő creditum (meg hitség) millyen nagy hafznot szerezhetne, a' melly mind annyiszor meg fogna újjítatni: valahányszor a' körülállások úgy kívánnák, helybe hagyja ezen végezésnek végin fel jegyeztetett hazafiaknak projektumát, kik magokat arra ajánlották, hogy a' Közönséges Társaságnak az idegen tartományokban ötven millióra fognak creditumot szerezni.

Ezen creditum, a' nemzeti kiints' segedelme által fog fordittatni a' Közönséges Társaság' számára vásároltatandó mindennemű eleségeknek ki fizetésére.

Ezen creditum nevededni fog lassan lassan a' szükség felett lévő portékáknak ki hordása által; vagy pedig ha a' ki hordott portékákérti bé jövő péuz, arra elégséges nem lenne, azon eset-

re a' Nemzeti kints-tárból lejendő fizetés által, reájok fog parantsoltatni a' ki kötő helyekbeli kereskedőkre, hogy a' külföldre való szállításban tellyes erejekkel munkálódjanak, és a' kik idegen tartományokba kereskednek, azok a' Commissió vigyása alatt lesznek.

A' ki szállítandó portékák árra, fundamentomául fog szolgálni a' polgárok' creditjének, mellyet ők a' Nemzeti kints-tárból meg kapnak.

A' laistromban lévő hazafiaknak, kik az ezen munkának elő-mozdítására szükséges utat fognák tenni, tellyes szabadtság engedtelett, hogy akár-melly idegen helyekre, 's tartományokba mehetnek, a' hol meg jelenni szükségesnek itélik, hogy creditumjokat fundálhassák, 's magoknak minden Európai kereskedő helyeken illendő rangot szerzhessenek. Ezen végre a' Deputátzió, a' szükséges passusokat el fogja nékiek készíttetni.

BCU Cluj Central University Library Cluj
Végezete következik.

Tudósítások.

Hírré adattatik a' Magyar közönségnek, hogy Pesten *Trattner Mátyás* úr könyv-nyomtató pre-se alól ki jött egy új, és tökéletes Magyar levél író könyv *Magyar Szekretárius* név alatt, mellyben minden esetre, és minden Rendeknek közönséges hafznára el készült levelek, u. m. hivatalbeli tudósító, hirt adó, mentegető, szerenstésző, üdvezlő, ajánló, meg köszönő, vigasztaló, emlékeztető, bizodalmas, kérelmes levelek, és berbeli panasz-tételek (Instántziák, aktziók); ismét: külömb-külobmb-féle alkú, és más mivóltú leveleknek formái foglaltatnak, u. m. ellenmondó, törvénybe hívó, Prokátort rendelő, jobbágyot fel szabadító, jobbágyot birtokba botsátó, bé szegődő, tanuló, házások közt el való leveleknek; ismét: adósság, bizonyság, házasság, házi árenda, zálog, hatalom, óltalom; polgár,

és hiteles leveleknek; végre: jószág el adásáról való örökös vallásnak (Fassiónak) commissiónak, kvietántziáknak, katona esküvésnek, leány kérő beszédnek, Testamentom levelnek, pénz váltó leveleknek, jószágbeli Cancelláriák rendének formái ezekben foglalt ilyen tisztek summás kötelességeivel égyütt. Melly könyv mind *Trattner* úrnak Pesten lévő, lakó, és könyv-nyomtató házában, mind könyv áros *Weingand* úrnak Pesten a' barátok kerte ellenébe, és Budán lévő könyves börtjaiban kötetlenül 1 forinton vagy on árrúban.

* * *

Tudtára adatik a' Magyar közönségnek, hogy a' ki *Kartigam* történetit ki adta, melly könyv vóltaképen oda tzelez, minémü okossággal kell a' hajadon személynek egy férjfiúval való esmeretségbe, szeretetbe, és házasságba úgy erefzkedni, hogy előre az indúlatit ki tanulja, a' most *Montier* alizszonynak a' maga leányával, el férjzett N. *Mark* Grófnéval közlött *Tanúságos Levelt* is ki botsátotta, melly levelekkel házasságba lépett egy személy vezéreltetik, minémü okossággal tudnia illik az ő kötelességeiben viselje magát a' férjéhez, népéhez, a' világhoz, és azon dologban, mellyek tsak gyakran a' házasságban elő adják magokat, hogy akképen azon bölts tanátsoknak, mellyek benne foglaltatnak, követése által igaz földi szerentséjét magának szerezhesse. — Nyomtattatott Pesten *Trattner Mátyás* betüivel, és vagy on árrúban mind az ő kegyelme könyv-nyomtató házában, mind könyv-áros *Weingand* úrnak Pesten a' barátok kerte ellenébe, és Budán lévő könyves börtjaiban kötetlenül 45 krajtzáron.

Magyar Zseb - Almanak.

E' név alatt fog aláhh meg nevezett egy zsebbe való, és az 1795-ik efsztendőre szolgáló Kalendariumot közre botsátani, melly a' homlok-

képen kívül négy egyéb rézre metezett képekkel
 lefz ki ékesítve. A' mulatságos mesék helyett,
 mellyek egyébaránt a' kalendáriumokhoz ragasz-
 tatni szoktak, a' Magyar Zsebalmanak a' Magyar
 történeteket fogja előadni; a' leg régiebb idők-
 től fogva mostanságig. E' történeteket az 1795-
 éfztendőre való Zsebalmanak azon nemzetektől
 kezdi, mellyek valaha Magyar Országban és a'
 hozzá tartozó tartományokban laktak, 's mivel
 többnyire csak az akkori kereskedésnek, és a'
 hajdan belőlök készített alkotványoknak, de ki-
 válíképen az említett nemzetek' erköltséinek, ru-
 házattyaiknak, fegyvereiknek és szokásaiknak rö-
 vid és hiteles rajzolatlyánál marad, egész *Attila'*
 haláláig viszi. A' rézre metezett képek színt' ezen
 történetekből lefznek véve, és a' mi a' jövő éfz-
 tendőre való négy képeket illeti, ezek az *Attila'*
 táborát, zászlóját, a' Hunnosoknak férjfiúi hadi
 és házi, valamint papi és aszonyi ruházattját,
 a' nállók szokásban volt Scythiai áldozatot, *At-
 tilának* palotáját, nyilvánvaló és ló-háton tartott
 ebédgyét, és végre ama' pompát ábrázollyák,
 mellyel e' Fejedelem a' Római követet, és ennek
 társát, *Priscus Rhetort* fogadta. Ha a' nyomta-
 tó e' költséges igyekezetével a' Magyar Nemzet'
 nemesebb részének kedvét talállya, nemtsak azt
 igéri, hogy ezen Zsebalmanakot, a' benne el kez-
 dett Magyar történetekkel égyütt éfztendőnként
 folytatni, hanem hogy még a' történetekből ki-
 emelendő réz képeknek számát is, mellyek az új-
 jabb időkben a' királyoknak, és a' nevezetesebb,
 's mindenféle rendből való személyeknek képeit
 ábrázolandják, szaporítani fogja. A' papiros fi-
 nom posta író, a' betűk pedig *Mannsfeldnek* új
 önteménnyei lefznek. Ha a' réz-metző' munká-
 jára nézve hátra-maradás nem történik, az *Au-
 gustusi* vásárra minden bizonynyal kész lefz. A'
 nyomtatónak szállása, kinél e' Magyar Zsebal-
 manak találtatni fog, az *arany elefántnál, a' volt
 Váti kapu mellett van.*

Trattner Mátyás, Pesti könyv nyomtató.